

КРАТКИ РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИ ТРУДОВЕ

SHORT SUMMARIES OF SCIENTIFIC WORKS

Резюме:

Публикациите на автора обхващат няколко стълба на науките за сигурността. Тяхната тематична структура обхваща криминология, информационна и киберсигурност, управление на кризи, защита на населението и не на последно място, икономическа сигурност, която се появява в индексирани изследвания, фокусирани върху икономически заплахи, дигитална трансформация или устойчивост на икономическите системи. Обзорът на автора включва монографии, глави в колективни трудове, статии, регистрирани в WoS и Scopus, и множество доклади от конференции. Криминологично ориентираните публикации формират значителна част от целия корпус. Монографията „Методологични подходи в криминологията“ (2025) предоставя цялостен преглед на методологичните основи на криминологичните процеси в различни области на разследването и представлява ключов принос за развитието на криминологичната методология. Тази линия се допълва от учебниците „Криминалистика в практиката“ (2013) и „Криминалистична тактика“ (2010), които предоставят педагогическа рамка за основно и разширено обучение по криминология. В тези трудове криминалистичният анализ е взаимосвързан с приложните технологии за сигурност, което подкрепя интердисциплинарния характер на криминалистичните процедури. Втората широко представена област е информационната и киберсигурността. Няколко професионални статии и доклади от конференции анализират уязвимостите на дигиталната среда, сигурността на безжичните мрежи, атаките срещу мобилни устройства или компрометирането на корпоративни и университетски информационни системи. Публикации като „Технологии за информационна сигурност“, „Сигурност на информационните технологии“ предоставят цялостна педагогическа основа за тази област на сигурността. Тези трудове включват и практическа ориентация към анализа на риска и проектирането на защитни мерки, което има значителни последици за приложната криминалистика. От гледна точка на приложните науки за сигурността, публикациите, посветени на криминалистичните и оперативните аспекти на спасителните служби, са от особено значение. Хабилитационната монография от 2021 г. и свързаните с нея статии в WoS/Scopus разглеждат рисковите фактори на работата на парамедиците, тяхното излагане на физически и психосоциални заплахи и необходимостта от системни мерки в рамките на интегрираната спасителна система. Тези публикации представляват важен принос към криминалистичната оценка на професионалните рискове и допълват криминологичната перспектива с измерението на оперативната сигурност. Икономическата сигурност също е органично интегрирана в рамката на публикациите, която е представена от няколко изследвания, индексирани в базите данни WoS и Scopus. Публикациите са посветени например на икономическата сигурност на предприятията в контекста на дигитализацията, формирането на ценовата политика, анализа на заплахите, застрашаващи устойчивото развитие на регионите, или устойчивостта на икономическите системи на външни шокове. Някои изследвания разглеждат връзката между съвременните информационни технологии и сигурността на икономическите процеси (напр. дигитална икономика, икономическа сигурност на предприятията или устойчиво икономическо развитие). Такива трудове задълбочават интердисциплинарния характер на целия издателски корпус и допълват криминологичната и технологичната ориентация с икономическите измерения на сигурността. В допълнение към гореспоменатите тематични области, публикациите съдържат и резултати, фокусирани върху управлението на кризи, предотвратяването на престъпления, защитата на населението и системните стратегии за сигурност, като по този начин засилват цялостното разбиране на процесите на сигурност в обществото. Тази колекция е допълнена от множество педагогически текстове, които служат като основа за обучението на специалисти по сигурност и подпомагат

непрекъснатото развитие на школата по наука за сигурността. Издателската дейност като цяло показва висока степен на взаимосвързаност на теоретичните основи, приложените резултати и интердисциплинарните припокривания, които са характерни за съвременните науки за сигурността. Представителството на криминологията, киберсигурността, криминалистичната практика и икономическата сигурност създава балансирана и методологично съгласувана рамка, която отговаря на изискванията, поставени пред научната дейност.

Summary :

The author's publications cover several pillars of security sciences. Their thematic structure covers criminology, information and cyber security, crisis management, population protection and, last but not least, economic security, which appears in indexed studies focused on economic threats, digital transformation or the resilience of economic systems. The author's overview includes monographs, chapters in collective works, articles registered in WoS and Scopus, and numerous conference contributions. Criminologically oriented publications form a significant part of the entire corpus. The monograph *Methodological approaches in criminology* (2025) provides a comprehensive overview of the methodological foundations of criminological processes in various areas of investigation and represents a key contribution to the development of criminological methodology. This line is complemented by the textbooks *Kriminalistika v praxi* (2013) and *Criminalistic tactics* (2010), which provide a pedagogical framework for basic and advanced teaching of criminology. In these works, forensic analysis is interconnected with applied security technologies, which supports the interdisciplinary nature of forensic procedures. The second widely represented area is information and cybersecurity. Several professional articles and conference contributions analyze the vulnerabilities of the digital environment, the security of wireless networks, attacks on mobile devices, or the compromise of corporate and university information systems. Publications such as *Information Security Technologies*, *Security information technology*, and provide a comprehensive pedagogical basis for this area of security. These works also include a practical orientation to risk analysis and the design of protective measures, which has significant implications for applied forensics. From the point of view of applied security sciences, publications dedicated to forensic and operational aspects of rescue services are of particular importance. The habilitation monograph from 2021 and related WoS/Scopus articles examine the risk factors of the work of paramedics, their exposure to physical and psychosocial threats, and the need for systemic measures within the integrated rescue system. These publications represent an important contribution to the forensic assessment of occupational risks and complement the criminological perspective with the dimension of operational security. Economic security is also organically integrated into the publication framework, which is represented by several studies indexed in the WoS and Scopus databases. The publications are devoted, for example, to the economic security of enterprises in the context of digitalization, the formation of pricing policy, the analysis of threats threatening the sustainable development of regions, or the resilience of economic systems to external shocks. Some studies elaborate on the connection between modern information technologies and the security of economic processes (e.g. digital economy, economic security of enterprises, or sustainable economic development). Such works deepen the interdisciplinary character of the entire publication corpus and complement the criminological and technological orientation with the economic dimensions of security. In addition to the above-mentioned thematic areas, the publications also contain outputs focused on crisis management, crime prevention, population protection, and systemic security strategies, thereby strengthening a comprehensive understanding of security processes in society. This collection is complemented by numerous pedagogical texts that serve as a basis for the training of security specialists and support the continuous development of the security science school. The publishing activity as a whole shows a high degree of interconnection of theoretical foundations, application outputs and interdisciplinary overlaps, which are characteristic of modern security sciences. The representation

of criminology, cybersecurity, forensic practice and economic security creates a balanced and methodologically coherent framework that meets the requirements placed on scientific activity.

Резюмета на публикации, подадени в рамките на конкурса

Summaries of publications submitted within the competition

A1. Dissertation for the award of educational and scientific degree PhD

Lošonczi, P. Проектирането на качествени методи за управление на сигурността като средство за стимулиране на развитието на безопасното съхранение на защитени активи. / The design of qualitative methods of security management as the means of stimulating the development of safekeeping protected assets. [Dissertation thesis]; Žilinská univerzita in Žilina, Faculty of specialized engineering, 2006

Резюме: Необходимостта от оценка на качеството на частните охранителни услуги е пряк резултат от все по-развиващия се частен охранителен сектор. Както ни показва опитът във времето, необходимостта за регулиране на този сектор, независимо дали чрез законодателство или с помощта на други инструменти или методи, се оказва необходимо, за да се гарантира качеството на предоставена услуга. Въпреки това не всички от тези инструменти са изпълнили напълно своята цел и тяхното въздействие е видимо главно на ключовото ниво на техния обхват. Общата сума, Разнообразието и характерът на всички различни видове подходи по отношение на нивото на качество на частните охранителни услуги налага идеята за обединяване на всички тези различни подходи в единен и унифициран систематичен подход. Такъв подход представлява основната философия на тази дисертация, чиято цел е да открие, идентифицира и предлагат унифициран подход и методология в случай на оценка на услугите за частна охрана, които след това могат да бъдат доразвити и подобри с времето.

Resume : The need for evaluating the quality of private security services is a direct result of the evermore developing private security sector. As experience has shown us over time, the need for regulating this sector, whether by means of legislation or with the help of other instruments or methods, has proven to be necessary in order to assure the quality of the service provided. However not all of these instruments have completely fulfilled their target and their impact was visible mainly at the key level of their scope. The overall amount, diversity and the character of all the different types of approaches in respect to the quality level of private security services forces upon the idea of bringing together all of these different approaches into a single and unified systematic approach. Such an approach represents the main philosophy of this dissertation thesis, the goal of which is to find, identify and offer a unified approach and methodology in the case of private security service evaluation, which could then be over time further developed and improved.

B3. Habilitation work – monograph

Lošonczi, P. 2021. Избрани рискови аспекти на упражняването на професията на парамедик, засягащи неговата безопасност / Selected risk aspects of performing the profession of a paramedic affecting its safety. Košice : University of Security Management in Košice, Slovakia. 167 p. ISBN : 978-80-8185-049-3

Резюме: Публикацията се фокусира върху идентифицирането и оценката на специфични рискове за безопасността при изпълнение на професията на парамедик. Въпреки че тези рискове са описани в професионалната литература, на практика те често не са задълбочено идентифицирани и управлявани. Неуправляваните рискове могат да се превърнат в заплахи, които намаляват ефективността на интервенциите в рамките на компонентите на Интегрираната спасителна система. Активирани рискове могат да причинят вреда и на самите парамедици. Латентността или ниското възприемано ниво на някои рискове води до тяхното пренебрегване в практическите решения. Следователно монографията посочва тези проблеми и предлага частични решения, използвайки съвременните научно-технически знания. Целта беше също така да се посредничи за интердисциплинарен трансфер на знания между дисциплините „Защита на хора и имущество“ и „Спасителни служби“ в рамките на науките за сигурността. Изследването използва главно качествени методи, като текстов анализ, казуси, практически изследвания и контролирани интервюта. Количествените методи допълваха качествените прозрения чрез статистически анализи, системни резултати и измервания. Резултатът беше идентифицирането на ключови рискове и проектирането на процедури и технически мерки за тяхното смекчаване или елиминиране.

Resume : The publication focuses on the identification and assessment of specific safety risks in the performance of the profession of a paramedic. Although these risks are described in professional literature, in practice they are often lacking in-depth identification and management. Unmanaged risks can develop into threats that reduce the effectiveness of interventions within the components of the Integrated Rescue System. Activated risks can also cause harm to the paramedics themselves. The latency or low perceived level of some risks leads to their neglect in practical solutions. The monograph therefore points to these problems and offers partial solutions using current scientific and technical knowledge. The aim was also to mediate interdisciplinary transfer of knowledge between the disciplines of "Protection of persons and property" and "Rescue services" within the framework of security sciences. The research mainly used qualitative methods, such as text analysis, case studies, practical research and controlled interviews. Quantitative methods complemented qualitative insights through statistical analyses, system outputs and measurements. The result was the identification of key risks and the design of procedures and technical measures to mitigate or eliminate them.

C4. Published monograph that is not presented as the main habilitation work

LOŠONCZI, P. 2025. Методологични подходи в криминологията / Methodological approaches in criminology. Košice : University of Security Management in Košice, Slovakia. 117 p. ISBN 978-80-8185-085-1

Резюме: Монографията е предназначена предимно за изучаване на областта на науките за сигурността, с фокус върху практическото им приложение в областта на криминалистичните процедури в различни области на разследването. По своя характер публикацията допълва и актуализира спектъра от издателски дейности, посветени на криминологията и криминалистиката в Университета по мениджмънт на сигурността в Кошице. Същевременно тя е тясно свързана с научната школа в тази област, която се развива от дълго време в рамките на Института за науки за сигурност към Университета по мениджмънт на сигурността в Кошице. В съдържанието си тя съчетава други методологични основи за практическото приложение на науките за сигурността в криминалистичната практика. Първите глави на публикацията уточняват научния подход към методологията и методологиите на процедурите за криминално разследване в различни области. В следващите глави публикацията е посветена на основните принципи и процедури при криминалистическото изясняване на престъпления. В последната глава, която е най-обширна, разглеждаме специфични форми на престъпления и методи, които се прилагат при изясняване и доказване. Читателят получава основен преглед на процедурите в съдебната практика и тяхната специфика, които се основават на научна методология, предлагаща път към съвременни методи на разследване.

Resume : The monograph is intended primarily for the study of the field of security science, with a focus on their practical application in the field of criminalistic procedures in different areas of investigation. The publication, by its nature, complements and updates the spectrum of publishing activities dedicated to criminology and criminalistics at the University of Security Management in Košice. At the same time, it closely corresponds to the scientific school in this area, which has been developing for a long time under the Institute of Security Sciences, University of Security Management in Košice. In its content, it combines other methodological foundations for the practical application of security sciences in criminalistic practice. The first chapters of the publication specify the scientific approach to the methodology and methodologies of criminal investigation procedures in various areas. In the following, the publication is devoted to the basic principles and procedures in the criminalistic clarification of crime. In the final chapter, which is the most extensive, we deal with specific forms of crime and methods that are applied in clarification and evidence. The reader gains a basic overview of procedures in forensic practice and their specifics, which are based on scientific methodology offering a path to modern investigative methods.

C6. Articles and reports, published in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information

WEB OF SCIENCE :

- a) BALUEVA Olga - SYVOLAP Larysa - PRYIMUK Olga - LOŠONCZI Peter - BRITCHENKO Igor - POPOVA Yuliia. Осигуряване на иновативно развитие на системата за управление на морския транспорт в контекста на формирането на глобалната цифрова икономика / Ensuring Innovative Development of the Marine Transport Management System in the Context of the Formation Of the Global Digital Economy. In : *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Vol. 12, Issue 1, Special Issue XXV. Hradec Králové, Czech Republic: Academic Association MAGNANIMITAS, 2022. Pages: 88 – 92. ISSN 1804-7890, ISSN 2464-6733

Резюме: Статията разглежда особеностите на трансформацията на системата за управление на товарните превози в условията на формиране на дигитална икономика. Интегрирането на дигитални платформи в системата за управление на транспортните компании е предназначено да повиши общата ефективност на тяхната дейност. Същевременно е обективно необходимо да се прилагат ясни критерии за дигитализация на системата за управление на морския трафик. Доказано е, че въвеждането на дигитални софтуерни решения ще позволи на транспортните компании да намалят разходите си и да повишат общата ефективност и рентабилност на дейността си.

Resume : The article considers the peculiarities of the transformation of the freight transport management system in the conditions of digital economy formation. The integration of digital platforms into the management system of transport companies is designed to increase the overall efficiency of their activities. At the same time, it is objectively necessary to apply clear criteria for digitization of the maritime traffic management system. It is proved that the introduction of digital software solutions will allow transport companies to reduce their costs and increase the overall efficiency and profitability of their operation.

- b) SHMATKOVSKA, Tetiana - BRITCHENKO, Igor - VOITOVYCH, Serhii - LOSONCZI, Peter - LORVI, Iryna - KULYK, Iuliia - BEGUN, Svitlana. Съвременните информационни и комуникационни технологии в дигиталната икономика в системата за икономическа сигурност на предприятието / Modern information and communication technologies in the digital economy in the system of economic security of the enterprises In.: AD ALTA-JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH, Volume12, Issue1, Page153-156, Special Issue 27. 2022.

Резюме: Статията разглежда особеностите на осигуряването на икономическата сигурност на предприятията в условията на интензивно внедряване на информационните технологии в тяхната дейност в процеса на формиране на цифровата икономика. Установява се, че цифровизацията създава важни предимства за предприятията по отношение на прилагането на дългосрочна стратегия за тяхното развитие, укрепване на икономическата сигурност и постигане на значителни конкурентни предимства при осъществяване на бизнес. Изследва се, че системата за икономическа сигурност на предприятието е организиран набор от елементи на управленската инфраструктура на предприятието, които са фокусирани върху осигуряване на стабилно и ефективно развитие на стопанския субект, неутрализиране и елиминиране на вътрешни и външни заплахи.

Resume: The article considers the features of ensuring the economic security of enterprises in the conditions of intensive introduction of information technologies in their activities in the process of forming the digital economy. It is determined that digitalization creates important advantages for enterprises in terms of implementing a long-term strategy for their development, strengthening economic security, and achieving significant competitive advantages in doing business. It is studied that the system of economic security of the enterprise is an organized set of elements of the

management infrastructure of the enterprise, which are focused on ensuring stable and effective development of the business entity, neutralization, and elimination of internal and external threats.

- c) KRYSHYANOVYCH, Myroslav - BRITCHENKO, Igor - LOSONCZI, Peter - BARANOVSKA, Tetiana - LUKASHEVSKA, Ulyana. Механизми за управление на държавата за обмен на информация относно кибератаки, киберинциденти и инциденти, свързани с информационната сигурност / State Management Mechanisms for the Exchange of Information Regarding Cyberattacks, Cyber Incidents and Information Security Incidents. In: INTERNATIONAL JOURNAL OF COMPUTER SCIENCE AND NETWORK SECURITY, Volume 22, Issue 4, Page 33-38. DOI10.22937/IJCSNS.2022.22.4.5

Резюме: Основната цел на изследването е да се определят ключовите аспекти на механизмите за държавно управление на обмена на информация за кибератаки, киберинциденти и инциденти, свързани с информационната сигурност. Методологията включва набор от теоретични методи. Съвременното управление, от една страна, трябва да отчита появата на такова ново оръжие като киберпространството, което може да пробие различни информационни системи, да бъде използвано в хибридни войни, да влияе на политически събития, да представлява заплаха за националната сигурност на всяка държава. В резултат на изследването бяха идентифицирани ключови елементи на механизмите за държавно управление на обмена на информация за кибератаки, киберинциденти и инциденти, свързани с информационната сигурност.

Resume: The main purpose of the study is to determine the key aspects of the mechanisms of state management of the exchange of information about cyberattacks, cyber incidents, and information security incidents. The methodology includes a set of theoretical methods. Modern government, on the one hand, must take into account the emergence of such a new weapon as cyber, which can break various information systems, can be used in hybrid wars, influence political events, pose a threat to the national security of any state. As a result of the study, key elements of the mechanisms of state management of the exchange of information about cyberattacks, cyber incidents, and information security incidents were identified.

SCOPUS :

- d) BEZPARTOCHNYI, M., BRITCHENKO, I., LOŠONCZI, P. Осигуряване на икономическа сигурност на търговските предприятия при формирането на ценовата политика / Ensuring economic security of trade enterprises in the formation of pricing policy. In : *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice* Volume 2, Issue 43, Pages 146 - 156. DOI 10.55643/fcaptop.2.43.2022.3592 ISSN 23064994. DOI 10.55643/fcaptop.2.43.2022.3592

Резюме: Статията разглежда проблема за осигуряване на икономическата сигурност на търговските предприятия чрез формиране на оптимална ценова политика. Предлага се методология за формиране на минималните и максималните продажни цени на търговското предприятие, поддържане на марж на икономическа сигурност, която се основава на изследване на разходите за оборот и оборотния капитал на търговското предприятие. Въз основа на статистически данни за търговските предприятия се определят видовете цени по

продуктова гама, които формират стабилна икономическа ситуация и осигуряват икономическа сигурност на търговското предприятие. Обосновава се необходимостта от формиране на оптимална ценова политика и продажни цени на търговските предприятия с използване на инструментите за ефективност на Парето и изграждане на еднокритериални и многокритериални задачи, показатели за качество на стоковите ресурси на търговските предприятия. С помощта на софтуерния процесор Excel и функцията «Регресия» са изградени икономико-математически модели на оптимални цени за продуктовата гама на търговските предприятия. Резултатите свидетелстват за ефективността на предложения модел на оптимална ценова политика на търговските предприятия, тъй като получените стойности са в рамките на минималните продажни цени, което осигурява икономическа сигурност на търговските предприятия. Предложен е процесът на формиране на ценовата политика на търговските предприятия за осигуряване на икономическа сигурност, който се основава на принципите на ценообразуването, подходящ методологичен инструментариум и мониторинг на факторите на пазарната среда. Идентифицирани са организационни, икономико-правни, социални и пазарни (маркетингови) механизми за формиране на ефективна ценова политика на търговските предприятия, насочена към осигуряване на икономическа сигурност. Това изследване е практически интересно за персонала на търговските предприятия, независимо от организационно-правните форми на собственост и дейност, и теоретично – за изследователите, занимаващи се с ценообразуване.

Resume: The article considers the problem of ensuring the economic security of trade enterprises by forming an optimal pricing policy. The methodology of formation the minimum and maximum selling prices of trade enterprise, maintenance of margin of economic security, which is based on research of turnover costs and working capital of trade enterprise is offered. Based on statistical data of trade enterprises, the types of prices by product range are determined, which form a stable economic situation and ensure economic security of trade enterprise. The necessity of forming the optimal price policy and selling prices of trade enterprises with the use of Pareto efficiency tools and construction of single-criteria and multi-criteria tasks, indicators of quality of commodity resources of trade enterprises is substantiated. Using the Excel software processor and the «Regression » function, economic-mathematical models of optimal prices for the product range of trade enterprises are built. The results testified to the effectiveness of the proposed model of the optimal pricing policy of trade enterprises, as the obtained values are within the minimum selling prices, which provides economic security of trade enterprises. The process of forming the pricing policy of trade enterprises to ensure economic security is proposed, which is based on the principles of pricing, appropriate methodological tools and monitoring of market environment factors. Organizational, economic legal, social and market (marketing) mechanisms for the formation of effective pricing policy of trade enterprises aimed at ensuring economic security are identified. This study is practically interesting for personnel of trade enterprises, regardless of organizational legal forms of ownership and activities, and theoretically – for researchers dealing with pricing.

- e) OSTAPENKO, Tetiana - BRITCHENKO, Igor - LOŠONCZI, Peter - MATVEIEV, Serhii. Идентифициране на закономерностите в развитието на бебешката икономика като компонент на нанонивото на икономическата система / Identification of regularities in the development of the baby economy as a component of the nanolevel of economic system. In:

Резюме: Това изследване доказва, че икономическата система се определя от различни компоненти, по-специално тя включва реалния сектор на икономиката, който се формира на мега-, макро-, мезо-, микро- и нано-ниво. Освен това е доказано, че нано-ниво се определя от дейността на индивидите, чиято икономическа активност започва с раждането и отношението на родителите, посещаването на различни образователни и възпитателни институции и обучението в университет. Отделен сегмент от нано-ниво на икономическата система е бебешката индустрия, отговорна за производството на стоки и услуги за деца и бъдещи родители. Всички тези аспекти са показатели за развитието на бебешката икономика. Беше отделена и дефинирана икономическа категория като бебешка икономика. В изследването са използвани следните методи: анализ, синтез, структурен анализ, системен подход, наблюдение, сравнение, многофакторна регресия. Тези методи позволиха да се постигнат резултатите, които включват изолиране на бебешката икономика като компонент на наноикономиката и дефиниране на такива компоненти на бебешкия икономически сегмент на наноикономиката като семейна или домакинска икономика, бебешката индустрия, икономиката на образователния процес и възпитанието. За тази цел е приложен ценностно-институционалният подход. Освен това беше извършен многофакторен анализ на влиянието на показателите за развитие на бебешката икономика върху населението на страна с преходна икономика с доходи под жизнения минимум. Този анализ идентифицира пряка, но незначителна връзка между тези явления, което показва необходимостта от засилване и създаване на политика за бебешката икономика в подобни държави. Теоретичната значимост на получените резултати се определя от въвеждането на нова икономическа категория „бебешка икономика“ за формиране на наноикономически компонент в рамките на социално-икономическите системи.

Resume: This study has proven that the economic system is determined by various components, in particular, it includes the real sector of the economy, which is formed on mega-, macro, meso-, micro-and nano-levels. In addition, it was proved that the nano-level is determined by the activities of individuals whose economic activity begins with the birth and attitude of parents, attending various educational and upbringing institutions, and studying at university. A separate segment of the nano-level of the economic system is the baby industry responsible for the production of goods and services for children and future parents. All these aspects are indicators of the development of the baby economy. Such an economic category as the baby economy was separated and defined. The study uses the following methods: analysis, synthesis, structural analysis, systemic approach, observation, comparison, multifactor regression. These methods made it possible to achieve the results, which involve isolation of the baby economy as a component of nanoeconomy and definition of such components of the baby economic segment of nanoeconomy as a family or household economy, the baby industry, the economy of the educational process and upbringing. For this purpose, the value-institutional approach was applied. In addition, multifactorial analysis of the impact of indicators of the baby economy development on the population of a country with a transitive economy with incomes below the subsistence minimum was performed. This analysis identified a direct but minor relationship between these phenomena, which demonstrates the need to intensify and create a policy for the baby economy in similar states. The theoretical significance of the obtained results is

determined by the introduction of a new economic category of "the baby economy" for the formation of a nano economic component within socio-economic systems

- f) DROTÁROVÁ, Jozefína - MESÁROŠ, Marián - LOŠONCZI, Peter. Сътрудничество между спасителните и пожарните бригади и медицинската спасителна служба, представляваща основа за ефективна интегрирана спасителна система в Словашката република / Cooperation Between the Rescue and Fire Brigade Corps and the Medical Rescueservice Representing a Basis for an Effective Integrated Rescue System in the Slovak Republic. In: *Annals of Burns and Fire Disaster*. Palermo, Italy: Euro-Mediterranean Council for Burns and Fire Disaster. Vol. 34, No. 4

Резюме: Целта на тази статия е да се идентифицира законодателната основа, отнасяща се до положението и дейностите на Спасително-пожарната служба, Медицинската спасителна служба и Доброволната общинска пожарна служба в Словакия. Статията разглежда резултатите от анализ, базиран на проучване с въпросник, фокусирано върху сътрудничеството между професионалните и доброволните пожарни служби и Медицинската спасителна служба по време на съвместни интервенции. Изследването включва отговори от 97 респонденти. Анализът показва, че сътрудничеството между гореспоменатите спасителни звена е като цяло добро, но има някои недостатъци и проблеми, като лоша комуникация и недостатъчно съвместно обучение. В полза на подобряването на сътрудничеството, членовете на спасителните звена препоръчват не само чести тактически обучения, фокусирани върху конкретни ситуации, но и професионални обучения и други подобни съвместни срещи.

Resume: The aim of this paper is to identify the legislative basis referring to the position and activities of the Rescue and Fire Brigade Corps, the Medical Rescue Service and the Voluntary Municipal Fire Brigade in Slovakia. The paper deals with the results of an analysis based on a questionnaire research focusing on cooperation between professional and voluntary fire brigades and the Medical Rescue Service during common interventions. The research includes answers from 97 respondents. The analysis shows that cooperation between the afore-mentioned rescue units is in general good, however it has some shortcomings and problems, such as poor communication and insufficient common training. In favour of improving cooperation, members of the rescue units recommend not only frequent tactical training focusing on particular situations, but also professional training and other similar common meetings.

- g) LOŠONCZI Peter - MESÁROŠ Marián. Управлението на кризи като важна отправна точка за предотвратяване на пандемия / Crisis management as an important starting point of preventing pandemic. In: *Annals of Burns and Fire Disaster*. Palermo, Italy: Euro-Mediterranean Council for Burns and Fire Disaster. Vol. 35, No.1 ISSN: 1592-9566

Резюме: Пандемията от COVID-19, представляваща световен проблем, постави световното население в положение, което не е изпитвало от Втората световна война насам. Има обаче една разлика: проблемът засегна не само Европа, но и целия американски континент, Азия и Африка. Решението на проблема може да се раздели на две нива, а именно медицинско и социално. На социално ниво

единственото решение е управлението на кризи или просто превенцията и кризисните дейности, извършвани от представители на правителствата, и готовността на гражданите да спазват специфични разпоредби. Комбинацията от оценка на риска и ефективни разпоредби в съответствие с медицинските грижи обаче трябва да преследва единствената цел, а именно стабилизиране и спиране на разпространението на коронавируса. Една част от управлението на кризи е представена от правилното документиране на конкретни процедури и извеждането на заключения за бъдещето. Тази статия е резултат от провеждането на институционален проект в Университета по управление на сигурността в Кошице и характеризира позицията на звената за управление на кризи и спасителни служби при решаването на пандемията в Словашката република. Освен това, статията сравнява отправните точки на управлението на кризи и мерките, предприети от избрани страни, и идентифицира проблема с управлението на кризи както на държавно, така и на индивидуално ниво в Словакия.

Resume: The COVID-19 disease pandemic, representing a worldwide problem, has moved the world population into a position it has not experienced since World War II. However, there is one difference: the problem has stricken not only Europe but the whole American continent, Asia and Africa. Solution to the problem can be divided into two levels, namely medical and social. At the social level, the only solution is crisis management, or simply prevention and crisis activities carried out by representatives of the governments, and the willingness of citizens to follow specific regulations. However, a combination of the estimate of risk and efficient regulations in compliance with medical care must pursue the sole aim, namely to stabilise and stop the spread of the coronavirus. One part of crisis management is represented by the proper documentation of particular procedures and the drawing of conclusions for the future. This paper is the result of conducting an institutional project at the University of Security Management in Košice, and characterizes the position of the crisis management and rescue units in solving the pandemic in the Slovak Republic. In addition, the paper compares starting points of crisis management and measures taken by selected countries, and identifies the problem of the crisis management both at state and individual levels in Slovakia.

- h) LOŠONCZI Peter - HANIŠ, Jozef. Analysis of occupational risks in the profession of a paramedic / Анализ на професионалните рискове в професията фелдшер. In: *Annals of Burns and Fire Disaster*. Palermo, , Italy: Euro-Mediterranean Council for Burns and Fire Disasters Vol. 35, No. 1 ISSN: 1592-9566

Резюме: Когато един парамедик започне процеса на предоставяне на здравни грижи, той или тя започва дълъг и труден път на професионално и личностно израстване. Високото ниво на сложност и отговорност, присъщи на координираната работа на спасителните служби, докато осигуряват и извършват дейности и мерки, свързани с предоставянето на спешна помощ, носи много непредвидени ситуации. Чрез анализ на рисковете от работата на парамедика, тази статия се стреми да определи обхвата на необходимите защитни мерки с потенциал за повишаване на безопасността на професията.

Resume: When a paramedic embarks on the process of providing health care, he or she starts a long and difficult journey of professional and personal growth. The high level of complexity and responsibility inherent in the coordinated operation of rescue services while securing and carrying out activities and measures related to the provision of emergency care brings many unforeseen situations. By analyzing the risks of paramedic work, this paper seeks to identify the extent of necessary protective measures with the potential of increasing the safety of the profession.

C7. Articles and reports, published in unreferenced journals with scientific review or published in edited collective volumes

- a) LOŠONCZI Peter. Внедряване на електронното правителство в практиката и човешкият фактор / Implementation of eGovernment in practice and the human factor. In: Journal of global science. Prešov, Slovakia: eXclusive marketing. ISSN 2453-756X. Vol. 3, No. 2 (2018), 8 p.

Резюме: Целта на това проучване е да се оцени текущото състояние на използването на електронни услуги от служителите на публичната администрация. В допълнение към първоначалното теоретично определение на проблема, проучването съдържа резултати от анкетно проучване и предложение за препоръки как да се подпомогне спазването на правилата за сигурност при използване на електронни комуникационни системи. В него се посочват недостатъците, които бяха установени по време на проучването и са свързани най-вече с най-податливата на грешки част от системата - хората.

Resume: The aim of this study is to assess the current state of use of e-services by public administration employees. In addition to the initial theoretical definition of the issue, the study contains the results of a questionnaire survey and a proposal of recommendations on how to help comply with security rules when using electronic communication systems. It points out the shortcomings that were identified during the survey and are mostly related to the most error-prone part of the system - humans.

- b) LOŠONCZI, Peter. Риск от физически посегателства върху здравни работници по време на тяхната работа / Risk of physical assaults on health care workers in course of their work In: Košice security revue. Košice, Slovakia: University of Security Management in Košice. ISSN 1338-4880. ISSN 1338-6956. Vol. 8, No. 1 (2018), p. 22-34

Резюме: Изследването разглежда мерки за елиминиране на рисковете за безопасността по време на работа на парамедиците и другия персонал на спешна помощ при предоставяне на спешна медицинска помощ на пациент. Представихме препоръки въз основа на резултатите от нашето проучване с въпросник. Безопасността на служителите на спешната медицинска помощ, когато се опитват да помогнат на хора в беда, е един от най-важните въпроси. Статистиката показва нарастващ брой физически и словесни нападения срещу здравни работници, което говори много за проблемите, с които те трябва да се сблъскват по време на работата си. Безопасността на спасителите е от изключителна важност и тези инциденти им пречат да изпълняват работата си по начина, по който трябва да се

извършва. Ето защо е важно да се идентифицират тези рискове и да се предотвратят. Правилната комуникация е важна за правилното елиминиране на агресивен пациент. Понякога това е по-ефективно от самото приемане на лекарства. Поведението и емоциите са взаимно обусловени и си влияят взаимно. От поведението на човека можем да съдим не само за това, което той преживява, но и за неговото поведение. Това проучване представя какво трябва да се промени и къде трябва да насочим вниманието си. Предполагаме, че препоръките биха били чудесна отправна точка за промени в областта на безопасността и опазването на здравето на служителите на спешна медицинска помощ.

Resume: The study deals with measures to eliminate safety risks in the course of paramedics and other emergency staff's work when providing emergency healthcare to a patient. We presented recommendations based on the results of our questionnaire research. Safety of the emergency health care workers when they are trying to assist people in distress is one of the most important issues. Statistics show an increasing number of physical and verbal assaults on the health care workers, which says a lot about problems they have to face during their work. Safety of emergency rescue workers is of utmost importance and these incidents prevent them from carrying out their work in the way it should be done. Therefore, it is important to identify these risks and prevent them. Proper communication is important to properly eliminate an aggressive patient. This is sometimes more effective than medication alone. The behaviour and emotions are mutually conditioned and influence each other. From the behaviour of man we can judge not only what he experiences, but also their behaviour. This study presents what needs to be changed and where we should draw our attention. We assume, that the recommendations would be a great kick off point for changes in the area of safety and health protection of the EMS workers.

C10. Published Chapter of collective monograph

- a) PORADA, V. – LOŠONCZI, P. - HOLCR, M. – HOLOMEK, J. Наука за сигурността - Въведение в теорията и методологията / Security Science - Introduction to Theory and Methodology. Košice : USM v KE, 2025. 138 p. (chapter 1 and 4) ISBN 978-80-8185-075-2

Резюме: Монографията е резултат от дългогодишни усилия и непрекъснатата научноизследователска дейност на членовете на авторския екип, фокусирана върху изучаването на основни теоретични и методологични проблеми на конституирането и развитието на науките за сигурността (полицейските). От тази гледна точка, публикацията е фокусирана върху основните теоретични основи, структура и логика на научното познание и други категории от научната област, занимаваща се с феномена сигурност. Въз основа на резултатите от изследването, авторите представят основните категории на логиката на научното познание, понятия и категории на въведение в теорията и методологията на науките за сигурността и полицейските науки, с цел подготовка на условията за развитието на нова, конституираща научна област на сигурността. Поради тази причина, публикацията очертава основни теоретични и методологични подходи, които ще позволят последващия анализ на полицейската професия, целите и задачите на полицията, ситуациите на сигурност и дейностите по сигурността

(полицейските). Монографията е разделена на четири логически свързани помежду си части. Първата глава „Структура и логика на научното познание“ разглежда обекта, субекта и предмета на научното познание. Втората глава „Исходни точки на методологията на практическите науки“ анализира характерните черти на практическите науки, тяхното определение и представя общ преглед на практическите науки, като науки за изкуственото, за действието и дизайна. Третата глава „Науките за сигурността като практически науки“ е фокусирана върху приложението на методологията на практическите науки, или по-скоро на съществуващите им фрагменти, към структурата на дисциплините за сигурност. Четвъртата глава „Теоретични, методологични и социални основи на науките за сигурността“ е съставена от следните части: системата на научното познание за сигурността, методологията на научното познание за сигурността, методите на научното познание. Изданието е предназначено да помогне на студентите в изучаването на предмета наука за сигурността. Съдържанието на изданието и съдържащите се в него мнения са подкрепени с научни аргументи, основани на постигнатите знания и практически опит.

Resume: The monograph is the result of long-term efforts and continuous scientific research activities of the members of the author team, focused on the study of basic theoretical and methodological problems of the constitution and development of security (police) sciences. From this point of view, the publication is focused on the basic theoretical foundations, structure and logic of scientific knowledge and other categories of the scientific field dealing with the phenomenon of security. Based on the results of the research, the authors present the basic categories of the logic of scientific knowledge, concepts and categories of introduction to the theory and methodology of security and police sciences, with the aim of preparing the conditions for the development of a new, constituting scientific field of security. For this reason, the publication outlines basic theoretical and methodological approaches that will enable the subsequent analysis of the police profession, the goals and tasks of the police, security situations and security (police) activities. The monograph is divided into four logically interconnected parts. The first chapter "Structure and logic of scientific knowledge" discusses the object, subject and subject of scientific knowledge. The second chapter "The starting point of the methodology of practical sciences" analyzes the characteristic features of practical sciences, their definition and presents an overview of practical sciences, as sciences of the artificial, of action and design. The third chapter "Security sciences as practical sciences" is focused on the application of the methodology of practical sciences, or rather. their existing fragments to the structure of security disciplines. The fourth chapter "Theoretical, methodological and social foundations of security sciences" is composed of the following parts: the system of security scientific knowledge, the methodology of security scientific knowledge, the methods of scientific knowledge. The publication is designed to help students in studying the subject of security science. The content of the publication and the opinions contained in it are supported by scientific arguments based on the achieved knowledge and practical experience.

- б) PORADA, V. – LOŠONCZI, P. - HOLCR, M. – BUZALKA, J. Науки за сигурността - необходимост и трансфер на научни знания / Security Sciences - The Need and Transfer of Scientific Knowledge, Košice : USM v KE, 2025. 132 p. (chapter 1) ISBN 978-80-8185-076-9

Резюме: Въз основа на резултатите от изследването, авторите на монографията представят схема под формата на моделна идея за това как да се придобиват, разширяват, внедряват и трансформират научни знания в практиката на сигурността. Целта е да се разбере и изследва как научните знания и техните резултати се промотират в сложни варианти на практиката на сигурността, да се анализират методологичните, методологичните и концептуалните основи на процеса на трансформиране на научните знания в основните структури на организацията за сигурност. Предполагаме, че съдържанието на публикацията ще допринесе за насърчаване на по-широкото използване, разширяване и укрепване на научните знания в дейностите по сигурността. Монографията е разделена на две логически свързани части. Първата глава „Необходимостта от научни знания в съвременната практика на сигурността“ се основава на философското разбиране за връзката между теория и практика, анализира и дефинира сложно структурирания феномен на нуждите на практиката на сигурността от гледна точка на психологически, социологически и професионално-графически подходи. В нея са представени индикатори за разбиране на нуждите на практиката на сигурността. Освен всичко друго, тя разглежда въпроса за „Придобиване и използване на прогностични знания в средата на организация за сигурност“. Съдържа прогнозирането като специфичен вид научно знание и използването на прогностични знания в средата на организация за сигурност. Втората глава „Трансфер на научни знания при подготовката и изпълнението на решения“ е ядрото на публикацията. Тя се състои от следните части: общи принципи на интегриране на научни знания в дейността на всички организационни елементи на организацията за сигурност, нива на трансфер на научни знания, трансфер на научни знания в процеса на вземане на решения, мениджърът по сигурността като управляващ субект на трансфера на научни знания. Тази глава разглежда подробно въпроса за „Информационен трансфер на научни знания в практиката на сигурността“ - който описва глобалния план на информационните нужди, информацията като средство за познаване на ситуацията със сигурността, информационния цикъл и процеса на практическо прилагане на информационния цикъл. Главата завършва с общ преглед на различни аспекти на трансфера на научни знания в практиката.

Resume: Based on the results of the research, the authors of the monograph present a scheme in the form of a model idea of how to acquire, expand, implement and transform scientific knowledge into security practice. The point is to understand and examine how scientific knowledge and its results are promoted into complex variants of security practice, to analyze the methodological, methodological and conceptual foundations of the process of transforming scientific knowledge into the basic structures of a security organization. We assume that the content of the publication will contribute to the promotion of wider use, expansion and strengthening of scientific knowledge in security activities. The monograph is divided into two logically connected parts. The first chapter "The need for scientific knowledge in contemporary security practice" is based on the

philosophical understanding of the relationship between theory and practice, analyzes and defines the complexly structured phenomenon of the needs of security practice from the point of view of psychological, sociological and professional-graphic approaches. It presents indicators for understanding the needs of security practice. Among other things, it deals with the issue of "Acquiring and using prognostic knowledge in the environment of a security organization". It contains forecasting as a specific type of scientific knowledge and the use of prognostic knowledge in the environment of a security organization. The second chapter "Transfer of scientific knowledge in the preparation and implementation of decisions" is the core of the publication. It consists of the following parts: general principles of integrating scientific knowledge into the activities of all organizational elements of a security organization, levels of transfer of scientific knowledge, transfer of scientific knowledge in the decision-making process, the security manager as a managing subject of the transfer of scientific knowledge. This chapter deals in detail with the issue of "Information transfer of scientific knowledge into security practice" - which describes the global plan of information needs, information as a means of knowing the security situation, the information cycle and the process of practical implementation of the information cycle. The chapter concludes with an overall overview of various aspects of the transfer of scientific knowledge into practice.

D11. Quotes or reviews in scientific journals referenced and indexed in world-famous databases of scientific information or in monographs and collective volumes

- a) Pozdnyakov Y., Skybinska Z., Gryniv T., Britchenko I., Losonczy P., Magopets O., Skybinskyi O., Hryniv N. Сравнителен анализ на модели за процедура за корекция при независима оценка на стойността на активите, извършен чрез сравнителен подход / Comparative analysis of models for adjustment procedure in assets value independent evaluation performed by comparative approach. (2021) In. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 6 (13-114) , pp. 80-93. 2022

Резюме: Тази статия разглежда областта на икономическите измервания на стойността на активите, извършвани чрез методите на независима експертна оценка. Разгледани са математическите принципи на прилагане, в рамките на сравнителен методически подход, на адитивни и мултипликативни модели за коригиране на стойността на един показател на сравнявани обекти. Анализирани са различията в математическата основа на сравняваните модели. Показано е, че неяснотата в методологията на корекционната процедура изисква изучаване на предимствата и недостатъците на известните модели, както и обосновка и разработване на препоръки за тяхното приложение. Дефинирани са възможни форми на представяне на корекциите, използващи няколко алтернативни мерни единици; построени са формули за тяхната взаимовръзка. Изведени са аналитични изрази, които математически описват алгоритмите за извършване на процедурата за корекция на оценката, използвайки различни форми на представяне на корекциите. Анализирано е влиянието на модела за изпълнение на корекциите върху характеристиките на неопределеността в резултата от независимата оценка. Определен е обхватът на два възможни типа модели за въвеждане на корекции. Използван е конкретен числен пример, за да се демонстрират методологичните

предимства на използването на мултипликативен модел при сумиране на процентни корекции. Потвърдена е независимостта на резултата от корекция от последователността на въвеждане на корекциите. Предлага се избраната мярка за частични корекции да се използва като критерий за адекватност на модела за въвеждане на корекции. Доказано е, че резултатът от независимата експертна оценка зависи от избрания модел и не зависи от последователността на въвеждане на корекции. Представените резултати от изследването са важни от теоретична и практическа гледна точка, тъй като позволяват подобряване на точността и надеждността на резултата от независимата експертна оценка.

Resume: This paper addresses the field of economic measurements of the value of assets, carried out by the methods of independent expert evaluation. The mathematical principles of application, within a comparative methodical approach, of additive and multiplicative models for correcting the cost of single indicator of compared objects have been considered. The differences of mathematical basis of the compared models were analyzed. It has been shown that the ambiguity in the methodology of correction procedure requires studying the advantages and disadvantages of known models, as well as the justification and elaboration of recommendations for their application. Possible forms of correction representation using several alternative units of measurement have been defined; formulas for their interconnection have been built. Analytic expressions have been derived that mathematically describe the algorithms for performing the evaluation correction procedure using various forms of correction representation. The influence of the correction execution model on the characteristics of uncertainty in the independent evaluation result has been analyzed. The scope of two possible types of correction introduction models has been determined. A specific numerical example was used to demonstrate the methodological advantages of using a multiplicative model when summarizing percentage corrections. The independence of the correction result on the sequence of correction introduction has been confirmed. It is proposed to use the selected measure of partial corrections as a criterion for the adequacy of the correction introduction model. It is proved that the result of the independent expert evaluation depends on the chosen model and does not depend on the sequence of correction introduction. The reported study results are important in terms of theory and practice since they make it possible to improve the accuracy and reliability of the result of independent expert evaluation

- b) LOŠONCZI Peter - HANIŠ, Jozef. Analysis of occupational risks in the profession of a paramedic / Анализ на професионалните рискове в професията фелдшер. In: *Annals of Burns and Fire Disaster*. Palermo, , Italy: Euro-Mediterranean Council for Burns and Fire Disasters Vol. 35, No. 1 ISSN: 1592-9566

Резюме: Когато един парамедик започне процеса на предоставяне на здравни грижи, той или тя започва дълъг и труден път на професионално и личностно израстване. Високото ниво на сложност и отговорност, присъщи на координираната работа на спасителните служби, докато осигуряват и извършват дейности и мерки, свързани с предоставянето на спешна помощ, носи много непредвидени ситуации. Чрез анализ на рисковете от работата на парамедика, тази статия се стреми да определи обхвата на необходимите защитни мерки с потенциал за повишаване на безопасността на професията.

Resume: When a paramedic embarks on the process of providing health care, he or she starts a long and difficult journey of professional and personal growth. The high level of complexity and responsibility inherent in the coordinated operation of rescue services while securing and carrying out activities and measures related to the provision of emergency care brings many unforeseen situations. By analyzing the risks of paramedic work, this paper seeks to identify the extent of necessary protective measures with the potential of increasing the safety of the profession.

- c) Kovačová L., Drotárová J., Lošonczi P. Сравнение на подготовката на избрани целеви групи в областта на противопожарната защита в страните от Вишеградската четворка / Comparison of preparation of selected target groups in the field of fire protection in the visegrad 4 countries (2020) *Annals of Burns and Fire Disasters*, 33 (2) , pp. 162-16

Резюме: Целта на статията е да се сравни осведомеността за безопасността и подготовката на децата и юношите за извънредно събитие, с акцент върху противопожарната защита. Програмата за предотвратяване на пожари в Полша е уникална превантивна и образователна инициатива, разработена от екип от пожарни и спасителни експерти в Познан. Тези експерти работят с колеги във Великобритания в продължение на много години и са се възползвали от опита си с подобни програми, които са довели до измерими резултати за подобряване на безопасността на местните общности. Приоритетът на програмата за предотвратяване на пожари в предучилищна възраст в Унгария е да допринесе за активното изучаване на заобикалящия свят на децата, за формирането на безопасен начин на живот. В Чехия превантивната програма „Образование на децата в областта на противопожарната защита и защитата на населението“ се прилага на добро ниво. В Словашката република има абсолютна неадекватност и остарели учебни материали в тази област. Няма отделен предмет, посветен на извънредни ситуации. Противопожарната защита и извънредните събития се разглеждат само в „Защита на човека и природата“, чието съдържание само допълва други учебни предмети.

Resume: The aim of the paper is to compare the safety awareness and preparation of children and adolescents for an extraordinary event, with an emphasis on fire protection. The Fire Prevention Programme in Poland is a unique preventive and educational initiative developed by a team of fire and rescue experts in Poznan. These experts have worked with colleagues in the UK for many years and have benefited from their experience with similar programmes that have produced measurable results in improving the safety of local communities. The priority of the pre-school fire prevention programme in Hungary is to contribute to the active learning of the surrounding world of children, to the formation of safe lifestyles. In the Czech Republic, the preventive programme “Education of children in the field of fire protection and protection of the population” is implemented to a good level. There is absolute inadequacy and out-dated study materials in the area in the Slovak Republic. There is no separate subject dealing with emergencies. Fire protection and extraordinary events are only dealt with in

“Protection of Man and Nature”, whose content only complements other teaching subjects.

- d) Losonczi P., Britchenko I., Sokolovska O. Анализ на основните заплахи за системата за устойчиво развитие и планиране на региона в контекста на осигуряване на икономическата сигурност на държавата / Analysis of the Main Threats to the System of Sustainable Development and Planning of the Region in the Context of Ensuring the Economic Security of the State (2022) In. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 17 (5) , pp. 1411-1416.

Резюме: Основната цел на изследването е да се идентифицират и анализират основните заплахи за системата за устойчиво развитие и планиране на региона от гледна точка на осигуряване на икономическата сигурност на държавата. За целта е приложена методология, която ни позволява да установим зависимостта и връзката между заплахите и да определим нивовата структура на мерките за противодействие на негативното въздействие на тези заплахи върху определен регион. Актуалността на изследването се определя от факта, че регионите на Европа днес също страдат от военни действия на територията на Украйна. В резултат на изследването е формирана многостепенна матрица на йерархията на негативното въздействие на заплахите върху системата за устойчиво развитие и планиране на региона в контекста на осигуряване на икономическата сигурност на държавата. Използването на тази матрица е сравнително нов и по-ефективен начин за определяне на мярката за въздействие на определени явления. Изследването има ограничения и те се отнасят до избора само на един регион, следователно по-нататъшните изследвания се нуждаят от разширяване и прилагане на нашата матрица към повече региони.

Resume: The main purpose of the study is to identify and analyze the main threats to the system of sustainable development and planning of the region in terms of ensuring the economic security of the state. To do this, we applied a methodology that allows us to establish the dependence and connection between threats and to determine the level structure of measures to counter the negative impact of these threats on a particular region. The relevance of the study is given by the fact that the regions of Europe today are also suffering from military actions on the territory of Ukraine. As a result of the study, a multi-level matrix of the hierarchy of the negative impact of threats on the system of sustainable development and planning of the region was formed in the context of ensuring the economic security of the state. The use of this matrix is a relatively new and more effective way to determine the measure of the impact of certain phenomena. The study has limitations and they concern the selection of only one region therefore further research needs to expand and apply our matrix to more regions.

E21. A published university textbook or textbook used in a school network

- a) LOŠONCZI, Peter - NAĎ, Norbert. Информатика / Informatics. Košice, Slovakia : University of Security Management in Košice, 2017. 100 p. ISBN 978-80-8185024-0

Резюме: Предметът „Информатика“ е един от основните компоненти на учебната програма „Управление на системите за сигурност“ във VŠBM в Кошице и служи като отправна точка за по-нататъшно професионално образование. Изданието, което е част от учебния процес, има за цел да обедини знанията и уменията на студентите в областта на информационните и комуникационните технологии, особено при работа с офис приложения и разбиране на основите на хардуера, софтуера и компютърните мрежи. Книгата съчетава теоретични обяснения с практически задачи, които позволяват на студентите да проверят придобитите знания директно в средата на Microsoft Office. Тя е предназначена да подпомогне интерактивното обучение и да отразява техническите условия и нужди на USM в Кошице.

Resume: The subject of Informatics is one of the basic components of the study program Security Systems Management at the VŠBM in Košice and serves as a starting point for further professional education. The publication, which is part of the teaching, aims to unify the knowledge and skills of students in the field of information and communication technologies, especially when working with office applications and understanding the basics of hardware, software and computer networks. The book combines theoretical explanations with practical tasks that allow students to verify the acquired knowledge directly in the Microsoft Office environment. It is designed to support interactive teaching and reflect the technical conditions and needs of the USM in Košice.

- b) HAVAJ, Peter - LOŠONCZI, Peter. Криминалистиката на практика / Forensic science in practice. Košice, Slovakia : University of Security Management in Košice, 2013. 70 p. ISBN 978-80-89282-86-9

Резюме: Учебникът е предназначен предимно за студентите, за да разберат, да се ориентират по-лесно и да овладеят въпросите на криминалистиката като криминалистична наука в нейните основи. Структурата на текста съответства на принципите на вътрешното деление на криминалистиката. Отделните глави формират обобщение на най-съществените принципи, деления и тактически принципи, които са абсолютно необходими за овладяване на необходимия минимум знания по дадена проблематика. Целта на автора не е била да замести многото съществуващи учебници и книги по дадената проблематика, а да предостави изчерпателно и кратко основна и последователна информация без обширни дефиниции, за да се овладее основната ориентация и да се придобият минимални знания по дадена проблематика. Книгата е предназначена не само за студенти, но и за широката общественост, за да придобие общи знания в областта на криминалистиката.

Resume: The textbook is primarily intended for students to understand, orient themselves more easily and master the issues of criminalistics as a forensic science in its basics. The structure of the text corresponds to the principles of the internal division

of criminalistics. Individual chapters form a summary of the most essential principles, divisions and tactical principles, which are absolutely necessary to master the necessary minimum of knowledge in a given issue. The author's goal was not to replace the many existing textbooks and books on the given issue, but to comprehensively and briefly provide basic and coherent information without extensive definitions to master the basic orientation and acquire minimum knowledge in a given issue. The book is intended not only for students, but also for the general public to acquire general knowledge in the field of forensic sciences.